

<http://hallofpeople.com/gr/>

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Απόσπασμα (Χρυσά Έπη)

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμῳ ὡς διάκεινται, τίμα καὶ σέβου ὄρκον.
ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυούς τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας ἔννομα ῥέζων
σούς τε γονεῖς τίμα τούς τ' ἀγχιστ' ἐγγεγαῶτας. τῶν δ' ἄλλων ἀρετῆι ποιεῦ
φίλον ὅστις ἄριστος.

Να τιμάς πρώτα, τους αθάνατους Θεούς, όπως ορίζει ο νόμος, και να σέβεσαι τον ὄρκο κι ἔπειτα, τους ἔνδοξους ἥρωες, και να σέβεσαι τους καταχθόνιους δαίμονες¹, κάνοντας τα νόμιμα, και να τιμάς τους γονεῖς [σου] και τους κοντινότερους συγγενεῖς σου, ἀπό τους ἄλλους δε, να κάνεις φίλο, ὅποιον εἶναι ἄριστος στην ἀρετή.

Πραεσί δ' εἶκε λόγοισ' ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι. μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν
ἀμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς, ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.

Να προτιμάς τα λόγια της πραότητας και τα ἔργα τα ἐπωφελή. Ούτε να εχθρεύεσαι τον φίλο σου ἔνεκα μικρῆς ἀστοχίας, εφόσον μπορείς, διότι η δύναμη κοντά στην ἀνάγκη κατοικεῖ.

Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι, κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε· γαστρὸς μὲν πρώτιστα καὶ
ὑπνου λαγνεῖς τε καὶ θυμοῦ. πρήξις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου μήτ'
ιδίη· πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτόν.

Αυτά μεν, ἔτσι να τα ξέρεις. Να συνηθίσεις δε, να κυριαρχεῖς στα παρακάτω: Πρώτα, στο στομάχι και στον ὕπνο, και στη λαγνεῖα και στο θυμό. Ποτέ δε, να μην πράξεις κάτι που να σε κάνει να ντραπείς, οὔτε με ἄλλον, οὔτε μόνος σου, περισσότερο απ' ὅλους δε, να ντρέπεσαι τον εαυτό σου.

Εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε, μὴδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν
περὶ μηδὲν ἔθιζε, ἀλλὰ γνῶθι μὲν, ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασιν, χρήματα δ'
ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλεσθαι.

Ἐπειτα, να ασκεῖς την δικαιοσύνη με τα ἔργα και με τα
λόγια, οὔτε να συνηθίζεις να είσαι ασυλλόγιστος για τίποτε, αλλά
να γνωρίζεις μεν, ὅτι εἶναι πεπρωμένο ὅλοι να πεθάνουν, τα
χρήματα δε, ἄλλοτε [της μοίρας] ἀρέσει να τ' αποκτάς, ἄλλοτε
να τα χάνεις.

ὅσα δὲ δαιμονίαισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν, ἦν ἂν μοῖραν ἔχῃς, ταύτην
φέρει μὴδ' ἀγανάκτει. ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθ' ὅσον δύνῃ, ὥδε δὲ φράζευ· οὐ πάνυ
τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ Μοῖρα δίδωσιν.

Ὅσα δε, βάσανα ἔχουν οι θνητοί, ἀπὸ δαιμονιακὴ τύχη, ὅποιο
μερίδιο τυχόν ἔχεις [ἀπὸ τα βάσανα], να το υποφέρεις χωρὶς να
αγανακτεῖς, ἀλλὰ πρέπει, ὅσα μπορείς να τα θεραπεύεις. Τούτο δε
σκέψου: δεν δίνει η μοῖρα στους ἀγαθοὺς το μεγαλύτερο μερίδιο ἀπ'
αυτά.

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοὶ τε καὶ ἐσθλοὶ προσπίπτουσ', ὧν μὴτ'
ἐκπλήσσει μὴτ' ἄρ' ἐάσης εἶργεσθαι σαυτὸν. ψευδὸς δ' ἦν πέρ τι λέγεται,
πράως εἶχ'. ὁ δὲ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω· μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπη
μήτε τι ἔργῳ πρῆξαι μὴδ' εἰπεῖν, ὅ τί τοι μὴ βέλτερόν ἐστιν.

Στους ἀνθρώπους δε, φτάνουν πολλὰ λόγια, και ευγενικά και
ανάξια, για τα οποία να μην επιτρέπεις στον εαυτὸ σου, οὔτε
να εκπλήσσει, οὔτε να τα απορρίπτει. Αν δε ψέματα για κάτι
λέγεται, να εἶσαι πράος. Ὅ,τι δε, θα σου πω, να το κάνεις
πάντοτε: κανεὶς να μην σε πείθει, οὔτε με λόγια, οὔτε με
κάποιο ἔργο, να πράξεις ἢ να πεις, ὅ,τι δεν εἶναι καλύτερο για
σένα.

Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται· δειλοῦ τοι πράσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός. ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσει. πρᾶσσε δὲ μὴδὲ ἐν ὧν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ διδάσκει ὅσα χρεῶν, καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.

Να σκέπτεσαι δε, πριν από κάθε σου ἔργο, για να μη κάνεις ἀνόητα [πράγματα], ο ἄνθρωπος που κάνει και λέει ἀνόητα, ἀνάξιος χαρακτηρίζεται, ἀλλ' ἐκεῖνα να ἐκτελείς, για τα οποία δεν θα μετανιώσεις μετέπειτα. Να μην κάνεις τίποτε, ἀπὸ 'κείνα που δεν ξέρεις, ἀλλὰ να διδάσκεσαι σε ὅσα υπολείπεσαι και με τον τρόπο αὐτόν, θα ζήσεις την πιο ευχάριστη ζωὴ.

Οὐ δ' ὑγείας τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή, ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου γυμνασίων τε ποιῆσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μὴ σ' ἀνιήσει. εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον ἄθρυπτον καὶ πεφύλαξο τοιαῦτα ποιῆν, ὅποσα φθόνον ἴσχει. μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὅποια καλῶν ἀδαήμων μὴδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον. πρᾶσσε δὲ ταῦθ', ἅ σε μὴ βλάψει, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

Δεν πρέπει ἀκόμη, να ἀμελείς την υγεία του σώματος [σου], ἀλλὰ, με μέτρο, να πίνεις, να τρῶς και να γυμνάζεσαι, ως μέτρο δε λέω ἐκεῖνο, για το οποίο δεν θα μετανιώσεις. Να συνηθίζεις δε, να ἔχεις καθαρὴ, λιτὴ διατροφή, και να φυλάγεσαι ἀπὸ το να διατρέφεσαι ἔτσι, που να προκαλεῖς τον φθόνο, οὔτε να σπαταλᾶς ἀκαιρα τα καλά, ὅπως οι ἀδαιεῖς, μήτε να στερεῖσαι, γιατί, το ἀριστο εἶναι, το μέτρο σε ὅλα. Κάνε δε, ἐκεῖνα που δεν θα σε βλάψουν και να σκέπτεσαι πριν πράξεις.

Μὴ δ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι, πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν· «πῆι παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;» ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι καὶ μετέπειτα δειλὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσοο, χρηστὰ δὲ τέρπευ.

Μήτε να επιτρέπεις τον απαλό ύπνο στα μάτια σου, πριν εξετάσεις τρεις φορές τις ημερήσιες πράξεις σου: «Που ξέφυγα; Τι έκανα; Τι απ' ό,τι έπρεπε δεν ολοκλήρωσα;» αρχίζοντας δε από το πρώτο να επεκτείνεσαι στα μετέπειτα, για τα ανάξια μεν που έπραξες να επιπλήττεις τον εαυτό σου και για τα χρηστά να ευχαριστιέσαι.

Ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρή ἐρᾶν σε· ταῦτά σε τῆς Θεῆς Ἀρετῆς εἰς ἶχνια θήσει ναὶ μὰ τὸν ἀμετέροι ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν, παγὰν ἀενάου φύσεως. ἄλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. Τούτων δὲ κρατήσας γνώσεαι ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων σύστασιν, ἥ τε ἕκαστα διέρχεται, ἥ τε κρατεῖται, γνώσῃ δ' ἡ θέμις ἐστί, φύσιν περὶ παντός ὁμοίην, ὥστε σε μήτε ἀελπτ' ἐλπίζειν μήτε τι λήθειν. Γνώσῃ ἰδ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πῆματ' ἔχονταστλήμονας, οἷτ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὔτ' ἐσορῶσιν οὔτε κλύουσι, λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνιαῖσιν. Τοίη μοῖρ' αὐτῶν βλάπτει φρένας· ὡς δὲ κύλινδροι ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται ἀπείρονα πῆματ' ἔχοντες. λυγρὰ γὰρ συνοπαδὸς Ἔρις βλάπτουσα λέληθεν σύμφυτος, ἦν οὐ δεῖ προάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.

Αυτά να προσπαθείς, αυτά να μελετάς, αυτά πρέπει ν' αγαπάς, αυτά θα σε βάλουν στα ίχνη της Θείας αρετής. Ναι, Μα τον παραδώσαντα στην ψυχή μας, την πηγή της αέναης φύσης! Αρχίζε λοιπόν, προσευχόμενος στους Θεούς, για να ολοκληρώνεις τις πράξεις σου. Και εφόσον τα τηρείς αυτά: - Θα γνωρίσεις την σύσταση των αθανάτων Θεών και των θνητών ανθρώπων, κι αν το κάθε τι παρέρχεται, και διατηρείται. - Θα γνωρίσεις δε, αν η Θέμις το θέλει [αν το δικαιούσαι], ότι η φύση είναι παντού η ίδια, ώστε μήτε τ' ανέλπιστα να ελπίζεις, μήτε κάτι να σου ξεφύγει.

Θα γνωρίσεις ακόμη, ταλαίπωρους ανθρώπους, από συμφορές που ίδιοι προκάλεσαν, οι οποίοι, ενώ τα αγαθά βρίσκονται κοντά τους, ούτε τα βλέπουν, ούτε τ' ακούν, λίγοι δε, γνωρίζουν πώς να λύσουν τα κακά. Η μοίρα δε αυτή τους συσκοτίζει το μυαλό. Σαν κύλινδροι δε, περιφέρονται εδώ κι εκεί, μέσα σε ατελείωτες συμφορές, γιατί τους ξεφεύγει ότι, η Έριδα, που τους είναι σύμφυτη, τούς είναι μια ολέθρια συνοδός που τους βλάπτει, και δεν πρέπει να προάγεται, αλλά να αποφεύγεται.

Ζεῦ πάτερ, ἤ πολλῶν κε κακῶν λύσειας ἅπαντας, εἰ πᾶσιν δείξαις, οἴωι τῶι δαίμονι χρῶνται. ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν, οἷς ἱερά προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.

Δία Πατέρα, μπορείς αναμφίβολα ν' απαλλάξεις όλους από πολλά κακά, εάν δείξεις σε όλους πώς να χρησιμοποιούν τον δαίμονά τους. Αλλά, να είσαι θαρραλέος, επειδή θείο γένος βρίσκεται μέσα στους θνητούς, στους οποίους η ιερή φύση δείχνει το κάθε τι, εφόσον σού τ' αποκαλύψει.

Ἵν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὦν σε κελεύω ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σώσεις. ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὦν εἶπομεν ἔν τε Καθαρμοῖς ἔν τε Λύσει ψυχῆς, κρίνων καὶ φράζευ ἕκαστα ἡνίοχον γνώμην σήσας καθύπερθεν ἀρίστην. ἦν δ' ἀπολείπας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς, ἔσσει ἀθάνατος, θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

Τηρώντας αυτά που σε διατάσσω, απαλλάσσοντας δε, την ψυχή από τους πόνους αυτούς, θα την σώσεις. Αλλά, να απέχεις από τις τροφές, για τις οποίες μιλήσαμε, και για την κάθαρση και για την λύτρωση της ψυχής, κρίνοντας και σκεπτόμενος το κάθε τι, έχοντας ως ηνίοχο την, ως προς την ανωτερότητα, άριστη γνώμη. Όταν δε, εγκαταλείποντας το σώμα, έλθεις στον ελεύθερο αιθέρα, θα είσαι αθάνατος, θεός άφθαρτος, όχι πια θνητός.

<http://hallofpeople.com/gr/bio/Pithagoras.php>